

EIROPAS PARLAMENTS

2014 - 2019

Sesijas dokuments

A8-0207/2015

24.6.2015

ZIŅOJUMS

par virzību uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam
(2014/2149(INI))

Kultūras un izglītības komiteja

Referents: *Mircea Diaconu*

SATURA RĀDĪTĀJS

	Lpp.
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS	3
PASKAIDROJUMS	16
TRANSPORTA UN TŪRISMA KOMITEJAS ATZINUMS.....	19
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS	26
KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS	30

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par virzību uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam (2014/2149(INI))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību preambulu, un jo īpaši 3. panta 3. punktu, kurā minēts, ka līgumslēdzējas puses „iedvesmoj[as] no Eiropas kultūras, reliģijas un humānisma mantojuma”,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 167. pantu,
- ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un jo īpaši tās 22. pantu,
- ņemot vērā *UNESCO* 2005. gada 20. oktobrī pieņemto Konvenciju par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1295/2013, ar ko izveido programmu „Radošā Eiropa” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1718/2006/EK, Lēmumu Nr. 1855/2006/EK un Lēmumu Nr. 1041/2009/EK¹,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1303/2013, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006²,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulu (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi „Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006³,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11. decembra Regulu (ES) Nr. 1291/2013, ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu „Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK⁴,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Direktīvu 2014/60/ES par no dalībvalsts teritorijas nelikumīgi izvestu kultūras priekšmetu atgriešanu un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 1024/2012 (pārstrādāta redakcija)⁵,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija

¹ OV L 347, 20.12.2013., 221. lpp.

² OV L 347, 20.12.2013., 320. lpp.

³ OV L 347, 20.12.2013., 289. lpp.

⁴ OV L 347, 20.12.2013., 104. lpp.

⁵ OV L 159, 28.5.2014., 1. lpp.

Direktīvu 2013/37/ES, ar ko groza Direktīvu 2003/98/EK par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu¹,

- ņemot vērā Eiropas Padomes 2005. gada 13. oktobra Vispārējo konvenciju par kultūras mantojuma vērtību sabiedrībai (Faru konvencija)²,
 - ņemot vērā Padomes 2014. gada 21. maija secinājumus par kultūras mantojumu kā stratēģisku resursu ilgtspējīgai Eiropai³,
 - ņemot vērā Padomes 2014. gada 25. novembra secinājumus par kultūras mantojuma līdzdalīgu pārvaldību, par kultūras darba plānu laikposmam no 2015. līdz 2018. gadam un par Eiropas kultūras mantojuma gadu⁴,
 - ņemot vērā Komisijas 2011. gada 27. oktobra Ieteikumu 2011/711/ES par kultūras materiālu digitalizāciju, pieejamību tiešsaistē un digitālu saglabāšanu⁵,
 - ņemot vērā Komisijas 2014. gada 26. novembra paziņojumu „Investīciju plāns Eiropai” (COM(2014)0903),
 - ņemot vērā Komisijas 2014. gada 22. jūlija paziņojumu „Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam” (COM(2014)0477),
 - ņemot vērā Reģionu komitejas 2014. gada novembra atzinumu par Komisijas paziņojumu „Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam”,
 - ņemot vērā Reglamenta 52. pantu,
 - ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas ziņojumu un Transporta un tūrisma komitejas un Reģionālās attīstības komitejas atzinumus (A8-0207/2015),
- A. tā kā kultūra un kultūras mantojums ir kopīgi resursi, sabiedriski labumi un vērtības, ko nevar izmantot ekskluzīvā veidā, un gan ES stratēģijās, gan pēc 2015. gada sasniedzamo ANO attīstības mērķu līmenī vēl ir pilnībā jāatzīst un pienācīgi jāizmanto viss to potenciāls atbalstīt ilgtspējīgu cilvēces, sociālo un ekonomisko attīstību;
- B. tā kā lēmumu pieņemšanas procesā ir jāņem vērā kultūras daudzveidīgā ietekme uz norisēm sabiedrībā;
- C. tā kā kultūras mantojums pēc savas būtības ir heterogēns, atspoguļo kultūru un valodu daudzveidību un plurālismu un skar reģionālo attīstību, sociālo kohēziju, lauksaimniecību, jūrlietas, vidi, tūrisma, izglītību, digitalizācijas programmu, ārējās attiecības, muitas sadarbību un pētniecību un inovāciju;

¹ OV L 175, 27.6.2013., 1. lpp.

² Pieņēmusi Eiropas Padomes Ministru komiteja 2005. gada 13. oktobrī; konvencija atvērta parakstīšanai dalībvalstīm Faru, Portugālē 2005. gada 27. oktobrī; stājusies spēkā 2011. gada 1. jūnijā.

³ OV C 183, 14.6.2014., 36. lpp.

⁴ *Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēts.

⁵ OV L 283, 29.10.2011., 39. lpp.

- D. tā kā kultūras popularizēšana un kultūras daudzveidības un starpkultūru dialoga sekmēšana ir dalībvalstu sadarbības katalizators;
- E. tā kā Eiropas kultūru un valodu daudzveidības palielināšanas, Eiropas kultūras mantojuma popularizēšanas un Eiropas kultūras un radošo nozaru konkurētspējas stiprināšanas mērķis ir sekmēt gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi;
- F. tā kā mantojuma resursi ir ilgtermiņa kapitāls, kas rada pievienoto vērtību un dod ieguldījumu prasmju attīstīšanā un ekonomikas izaugsmē, veicinot tūrismu, kā arī darbvieta radīšanā;
- G. tā kā ar kultūras mantojumu saistīti projekti bieži vien ir inovatīvas un ilgtspējīgas saimnieciskās darbības piemēri, kuri pilnveido mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) spējas īstenot uzņēmējdarbību un pētniecību;
- H. tā kā gan materiālajam, gan nemateriālajam kultūras mantojumam ir būtiska nozīme Eiropas kultūras un vērtību, valstiskās, reģionālās, vietējās un individuālās identitātes, kā arī Eiropas iedzīvotāju laikmetīgās identitātes radīšanā, saglabāšanā un veicināšanā;
- I. tā kā kultūras mantojuma uzturēšanas, restaurācijas, saglabāšanas, pieejamības un izmantošanas politika pamatā ir valstu, reģionālo iestāžu vai pašvaldību kompetencē, tomēr kultūras mantojuma jautājumam nepārprotami piemīt arī Eiropas dimensija, un tas ir tieši aplūkots vairākos ES politikas virzienos, tostarp lauksaimniecības, vides, pētniecības un inovācijas politikā;
- J. tā kā LESD 167. pants paredz, ka Savienība veicina dalībvalstu kultūru uzplaukumu, respektējot to nacionālās un reģionālās atšķirības un vienlaikus „pievēršot uzmanību kopīgajam kultūras mantojumam”;
- K. tā kā LESD 167. pants paredz, ka Savienības rīcības mērķis ir uzlabot un popularizēt zināšanas par Eiropas tautu kultūru un vēsturi, veicināt dalībvalstu sadarbību un vajadzības gadījumā atbalstīt un papildināt to rīcību Eiropas nozīmes kultūras mantojuma glabāšanā un sargāšanā;
- L. tā kā Padomes 2014. gada 25. novembrī pieņemtajā kultūras darba plānā kultūras mantojums minēts kā viena no četrām ES prioritātēm kultūras darba jomā laikposmā no 2015. līdz 2018. gadam;
- M. tā kā pēc dzimuma apkopotu datu trūkums kultūras jomā, tostarp arī kultūras mantojuma jomā, ir faktors, kura dēļ politikas veidotājiem un lēmumu pieņēmējiem paliek slēpta dzimumu atšķirīgā situācija un citas ar dzimumu līdztiesību saistītas problēmas;
- N. tā kā informācija par ES programmu piedāvātajām finansējuma iespējām ar kultūras mantojumu saistītajās jomās — piemēram, saistībā ar vietējo un reģionālo attīstību, kultūras sadarbību, pētniecību, izglītību, atbalstu MVU un pilsoniskajai sabiedrībai un tūrismu, — principā ir pieejama, taču nav atrodama vienuviet;
- O. tā kā būtu jānostiprina Eiropas Padomes kultūras maršrutu programmai piemītošā

kultūras un tūrisma vērtība kopīga Eiropas kultūras mantojuma veicināšanā un ilgtspējīga kultūrtūrisma attīstīšanā;

- P. tā kā Eiropas Savienības kultūras mantojuma balva / konkurss „*Europa Nostra*” sekmē izcilību, iedvesmo ar konkrētu piemēru palīdzību un veicina paraugprakses apmaiņu kultūras mantojuma jomā visā Eiropā;
- Q. tā kā Starptautiskajā pieminekļu un vēsturisko vietu konservācijas un restaurācijas hartā (Venēcijas harta), Konvencijā par Eiropas arhitektūras mantojuma aizsardzību (Granādas konvencija) un Eiropas konvencijā arheoloģiskā mantojuma aizsardzībai (Valetas konvencija) ir skaidri definēti starptautiski atzīti standarti attiecībā uz kultūras mantojuma atjaunošanu un arheoloģiskās izpētes darbiem¹,

Integrēta pieeja

1. uzskata, ka ir ārkārtīgi svarīgi izmantot pieejamos resursus kultūras mantojuma atbalstam, vērtības celšanai un veicināšanai, pamatojoties uz integrētu pieeju un vienlaikus ņemot vērā kultūras, ekonomiskos, sociālos, vēstures, izglītības, vides un zinātnes komponentus;
2. uzskata, ka, tiecoties panākt kultūras dialogu un savstarpēju sapratni, ir nepieciešama integrēta pieeja kultūras mantojumam; pauž pārliecību, ka šāda pieeja var veicināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, vienlaikus nodrošinot ieguldījumu stratēģijas „Eiropa 2020” mērķu īstenošanā;
3. saistībā ar jaunās, integrētās pieejas izstrādi kultūras mantojumam vēršas pie Komisijas ar šādiem konkrētiem ieteikumiem:
 - a) atbilstoši Komisijas pašreizējām darba metodēm, kas paredz elastīgu starpnozaru darbību, Komisijā izveidot vienotu pieeju, uzlabojot sadarbību starp dažādajām politikas jomām, kurās tiek risināts kultūras mantojuma jautājums, un atskaitīties Parlamentam par šādas ciešākas sadarbības īstenošanu;
 - b) sniegt potenciālajiem līdzekļu saņēmējiem viegli saprotamu un pieejamu informāciju par pastāvošajām Eiropas atbalsta iespējām kultūras mantojuma finansēšanai, piemēram, izmantojot vienotu ES informācijas un paraugprakses apmaiņas platformu;
 - c) pasludināt Eiropas kultūras mantojuma gadu — vēlams, lai tas būtu 2018. gads —, paredzot tam pienācīgu budžetu un par vienu no tā mērķiem nosakot Eiropas kultūras mantojuma vērtību izplatīšanu, turpmāko paaudžu izpratnes palielināšanu un izglītošanu par šīm vērtībām un par kultūras mantojuma aizsardzību, un ne vēlāk kā 2016. gadā iesniegt Parlamentam programmas projektu šā tematiskā gada norisēm;
 - d) savā politiskajā un transversālajā pieejā atzīt kustamo un nekustamo, materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un to, ka kultūras mantojums ir neatjaunojams resurss, kura autentiskums ir jā saglabā;

¹ Starptautiskās pieminekļu un ievērojamu vietu padomes (ICOMOS) 1965. gadā pieņemtā Venēcijas harta; Eiropas Padomes 1985. gadā pieņemtā Granādas konvencija; Eiropas Padomes 1992. gadā pieņemtā Valetas konvencija.

4. lūdz saskaņā ar LESD 4. pantu tuvākajā laikā izstrādāt politisko satvaru attiecībā uz vēsturisko vidi, respektīvi, nemateriālo kultūras mantojumu, paredzot tiesisko regulējumu pieminekļu, arheoloģijas un vēsturisko ainavu jautājumos;
5. atbalsta mūsdienīgu radošo inovāciju arhitektūrā un dizainā, kurā respektēta pagātne un tagadne un vienlaikus nodrošināta augsta kvalitāte un saskaņa;

Eiropas finansējums kultūras mantojumam

6. norāda uz Savienības apņemšanos atbalstīt Eiropas kultūras mantojuma saglabāšanu un tā vērtības celšanu ar dažādām programmām („Radošā Eiropa”, „Apvārsnis 2020”, „Erasmus+”, „Eiropa pilsoņiem”), finansējumu (Eiropas struktūrfondi un investīciju fondi) un tādiem pasākumiem kā Eiropas kultūras galvaspilsētas, Eiropas mantojuma dienas un Eiropas mantojuma zīme; mudina ES un dalībvalstis vēl aktīvāk iesaistīties pētniecības veicināšanā;
7. aicina Komisiju:
 - a) izveidot materiālajam un nemateriālajam kultūras mantojumam veltītu vienotu ES portālu, kur būtu vienuviet apkopota informācija par visām ES programmām, kurās iespējams saņemt finansējumu kultūras mantojumam, un paredzēt tā struktūrā trīs galvenās tematiskās daļas: materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma objektu datubāzi, kurā apkopoti saglabāšanas un popularizēšanas paraugprakses piemēri ar visām attiecīgajām atsaucēm, kultūras mantojuma finansēšanas iespējas, ziņas par Eiropas kultūras mantojuma stāvokli un konservācijas mērķiem nozīmīgus datus, piemēram, informāciju par klimatu vai jau veiktajiem restaurācijas darbiem, kā arī jaunumus un interaktīvas saites uz politikas norisēm, pasākumiem un notikumiem, kas saistīti ar kultūras mantojumu;
 - b) ar īpaši šim nolūkam paredzētu finansējumu atbalstīt pētījumus, zinātnisko darbību un izmēģinājuma pasākumus, kas paredzēti, lai veiktu kultūras mantojuma veicināšanas procesu ietekmes analīzi, izstrādāt specifiskus rādītājus un kritērijus par kultūras mantojuma tiešo un netiešo sniegumu ekonomiskās un sociālās attīstības procesos, un tieši atbalstīt vietējos apstākļos integrētu kultūras un sociālo inovāciju, kur kultūras mantojums var veicināt attīstību un paaugstināt iedzīvotāju dzīves kvalitāti;
 - c) nostiprināt jaunizveidoto daudzpusēja finansējuma principu, kas paredz liela apmēra projektu finansēšanai viena un tā paša projekta ietvaros savstarpēji papildinoši izmantot vairākus Eiropas fondus;
 - d) rosināt publisko un privāto partnerību veidošanu;
 - e) koriģēt struktūrfondu prasības attiecībā uz projektu vadības grafiku, lai labāk pielāgotos konservācijas, restaurācijas un saglabāšanas projektu specifiskajām vajadzībām;
 - f) pārskatīt EUR 5 miljonu kritēriju, kas noteikts maza mēroga infrastruktūru projektu

kategorijā iesniegtiem kultūras mantojuma projektiem¹, nosakot šo summu vismaz tādu pašu kā *UNESCO* projektos, t. i., EUR 10 miljonu apmērā;

8. norāda, ka reformētās ERAF regulas nostādnes un it sevišķi integrēta finansējuma principu atsevišķos gadījumos var īstenot, arī atbalstot liela mēroga projektus; tomēr atzīst, ka kultūras jomā ir nepieciešams virzīt un atbalstīt arī maza mēroga kultūras iniciatīvas, kuras ir īpaši nozīmīgas vietējai attīstībai un var nodrošināt ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā un veicināt vietējo un reģionālo attīstību un teritorijas sociālekonomisko izaugsmi kopumā;
9. mudina Komisiju paredzēt pamatnostādnēs par nākamās paaudzes struktūrfondiem, kuri izmantojami kultūras mantojuma atbalstam, obligātu kvalitātes kontroles sistēmu, kas piemērojama visa projekta dzīves cikla gaitā;
10. uzsver dalībvalstu lomu iesaistīto dalībnieku augsta profesionalitātes un zināšanu līmeņa, kā arī tādas uzņēmumu struktūras nodrošināšanā, kura spēj garantēt paraugprakses izmantošanu kultūras mantojuma aizsargāšanā, tostarp izmantojot arī piemērotas kvalitātes kontroles sistēmas atbilstoši starptautisko hartu prasībām;
11. aicina Komisiju nodrošināt, lai deleģētajos aktos, uzaicinājumos izteikt ieinteresētību un iniciatīvās attīstīt kohēzijas politikas noteikumus laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam par atbalsttiesīgiem tiktu uzskatīti novatoriski mantojuma konservācijas pasākumi un mazietekmējoši energoefektivitātes risinājumi vēsturiskās ēkās;
12. aicina dalībvalstis izskatīt iespējas paredzēt fiskālus stimulus restaurācijas, saglabāšanas un konservācijas darbu veikšanai, piemēram, PVN vai citu nodokļu atvieglojumus, ņemot vērā, ka ar Eiropas kultūras mantojuma apsaimniekošanu nodarbojas arī privātas struktūras;
13. mudina Komisiju apkopot Eiropā izmantotās fiskālās politikas paraugprakses piemērus un ieteikt dalībvalstīm piemērotākos šīs politikas veidus; aicina dalībvalstis ievērot šos ieteikumus un savstarpēji apmainīties ar paraugpraksi, lai iespējami lielā mērā rosinātu privāto sektoru atbalstīt materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma projektus un vairotu ekonomisko attīstību un sociālās kohēzijas ietekmi attiecīgajās teritorijās;

Jauni pārvaldības modeļi

14. atzinīgi vērtē Padomes iniciatīvu izstrādāt pamatnostādnēs attiecībā uz jauniem līdzdalīgas pārvaldības modeļiem kultūras mantojuma jomā, atbalstot kopīgu resursu aspektu un stiprinot saikni starp vietējiem, reģionāliem, valstu un Eiropas plāniem;
15. lūdz dalībvalstīm nodrošināt tādu juridisku instrumentu izstrādi, kuri pieļautu alternatīvus finansēšanas un administrēšanas modeļus, piemēram, kopienu iesaistīšanos, pilsoniskās sabiedrības līdzdalību un publiskā un privātā sektora partnerības, lai šādi īstenotu ar kultūras mantojumu saistītas darbības (konservāciju, restaurāciju,

¹ Sk. 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regulā (ES) Nr. 1301/2013 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un īpašiem noteikumiem attiecībā uz mērķi „Investīcijas izaugsmei un nodarbinātībai” un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1080/2006.

saglabāšanu, attīstīšanu un veicināšanu);

16. aicina Komisiju un dalībvalstis sākt Eiropas mēroga dialogu starp politikas veidotājiem visos pārvaldības līmeņos, iesaistoties kultūras un radošo nozaru pārstāvjiem, tūrisma pakalpojumu sniedzēju tīklu pārstāvjiem, privātā un publiskā sektora partnerību dalībniekiem un NVO;
17. mudina visas kultūras mantojuma pārvaldībā iesaistītās ieinteresētās personas panākt līdzsvaru starp kultūras mantojuma ilgtspējīgu saglabāšanu un tā ekonomiskā un sociālā potenciāla attīstīšanu;
18. uzsver, ka ar kultūras mantojumu saistītie ERAF projekti ir praktisks piemērs tam, kā īstenot daudzlīmeņu pārvaldību un sekmīgi piemērot subsidiaritātes principu, un tie veido nozīmīgu daļu no ERAF izdevumiem; uzsver, cik nozīmīgi ir pārrobežu mēroga kultūras projekti, ar kuriem tiek palielināta ekonomiskā un sociālā kohēzija un veicināta integrācija; šajā kontekstā aicina veikt pasākumus, lai pastiprinātu un izvērstu atbalstu finansējuma nodrošināšanai, pamatojoties uz publiskā un privātā sektora partnerības nolīgumiem;
19. uzsver, ka jaunajos pārvaldības modeļos ir jāparedz kvalitātes kontroles sistēma visiem alternatīvajiem kultūras mantojuma finansēšanas un administrēšanas veidiem;
20. mudina dalībvalstis pastiprināti pārbaudīt izdevumu pozīcijas, kas saistītas ar kultūras mantojumu, un sekmēt sadarbību krāpšanas, korupcijas un citu šajā jomā sastopamu nelikumīgu darbību apkarošanā;
21. ierosina pievienot Eiropas tiesību aktu priekšlikumiem novērtējumu par tiesību akta ietekmi uz kultūras mantojumu un, ja no šā novērtējuma izriet, ka ietekme būtu nelabvēlīga, izslēgt kultūras mantojumu no ierosinātā tiesību akta darbības jomas, paredzot tam izņēmuma statusu;

Kultūras mantojuma ekonomiskais un stratēģiskais potenciāls

22. norāda, ka kultūras mantojums sniedz ieguldījumu gan inovatīvu darbvietu izveidē un produktu, pakalpojumu un procesu izstrādē, gan arī var kalpot par pamatu radošām idejām, sekmējot jauno ekonomiku un vienlaikus — pienācīgi apsaimniekots — radot samērā nelielu ietekmi uz vidi;
23. atzīst, ka kultūras mantojumam ir būtiska loma vairākās stratēģijas „Eiropa 2020” pamatiniciatīvās, piemēram, „Digitālā programma Eiropai”, „Inovācijas savienība”, „Jaunu prasmju un darbvietu programma” un „Rūpniecības politika globalizācijas laikmetā”; tāpēc prasa stratēģijas „Eiropa 2020” starpposma pārskatīšanā lielākā mērā pievērsties Eiropas kultūras mantojuma nozīmei, atzīstot to par stratēģisku resursu gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei;
24. norāda, ka kultūras mantojuma jomā ir iespējams radīt darbvietas augsti kvalificētiem speciālistiem; mudina dalībvalstis nākt klajā ar iniciatīvām par pārvaldības un konservācijas apmācības pasākumu izstrādi kultūras mantojuma jomā strādājošiem darbiniekiem un pētniekiem; īpaši atzinīgi vērtē ilgtermiņa finansēšanas perspektīvas

- pētnieku tīklu darbības nodrošināšanai, piemēram Marijas Sklodovskas-Kirī dotācijas;
25. uzsver *UNESCO* atzītā materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma nozīmi Eiropas tūrisma nozarei;
 26. uzsver iespēju pievērst lielāku uzmanību kultūrtūrismam, veidojot makroreģionālās stratēģijas, kas izstrādātas tā, lai pastiprināti integrētu to Eiropas mēroga sadarbības stratēģiskajā satvarā;
 27. aicina Eiropas Savienības iestādes un dalībvalstis sekmēt un atbalstīt t. s. vieglo tūrismu (pastaigu, izjāžu un velobraucienu maršrutus), tādējādi paverot jaunas perspektīvas kultūrtūrismam un dabas tūrismam;
 28. mudina dalībvalstis sadarboties ar reģionālajām iestādēm un pašvaldībām, lai maksimāli celtu kultūras mantojuma vērtību mūsu sabiedrībā, kā arī palielinātu tā nozīmi darbvietu izveidē un izaugsmes veicināšanā Eiropas Savienībā;
 29. norāda, ka kultūrtūrisms, kas veido 40 % no Eiropas tūrisma, ir viena no galvenajām tautsaimniecības nozarēm, kam piemīt izaugsmes un nodarbinātības potenciāls, un tā attīstība būtu jāsekmē vēl vairāk, izmantojot jaunās tehnoloģijas; tomēr uzsver, ka ir svarīgi, lai kultūras un dabas mantojums tiktu saglabāts, veidojot ilgtspējīgus, mazāk invazīvus un lielāku pievienoto vērtību sniedzošus tūrisma veidus un integrējot tūrisma nozari vietējās attīstības stratēģijās;
 30. pauž bažas par kultūras mantojuma, kas ir ārkārtīgi būtisks Eiropas identitātei, konservācijas, restaurācijas, saglabāšanas un atbalsta politikas situāciju; uzsver, ka ekonomikas un finanšu krīzes dēļ dažās dalībvalstīs finansējums kultūras mantojuma aizsardzībai ir krasi samazināts; šajā saistībā aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka Eiropas kultūras mantojuma valorizācijai tiek novirzīti pienācīgi līdzekļi un iniciatīvas;
 31. aicina Komisiju veicināt izcilību, inovāciju un konkurētspēju kultūras un radošajās nozarēs, atbalstot mākslinieku, radošo profesiju pārstāvju un kultūras nozares profesionāļu darbu;
 32. apstiprina, ka ir steidzami nepieciešams paredzēt kultūras mantojumam nepārprotamu vietu Komisijas „Investīciju plānā Eiropai”;
 33. vērš uzmanību uz to, ka ir jāuzlabo metodoloģiskais satvars, lai iegūtu labāku statistiku kultūras mantojuma jomā; aicina Komisiju ierosināt rādītāju kopumu, kuru varētu izmantot kultūras mantojuma stāvokļa uzraudzīšanai un novērtēšanai un kurš visām dalībvalstīm būtu vienāds; uzsver nepieciešamību iegūt vairāk pētījumu rezultātu par visiem kultūras mantojuma aspektiem un tos savstarpēji sasaistīt, lai vērstos pret fragmentāciju šajā jomā; šajā sakarībā norāda uz „lielo datu” potenciālu plašāku atziņu gūšanai pētnieciskajos projektos; uzsver — lai varētu novērtēt kultūras mantojuma faktisko un potenciālo ekonomisko vērtību, ir būtiski sistemātiskāk vākt statistikas datus;
 34. uzskata, ka Komisijai būtu jāklasificē uzņēmumi un struktūras, kas nodarbojas ar

dažādiem kultūras mantojuma konservācijas aspektiem, kā atsevišķa nozare, kurā tiek izmantotas tradicionālas metodes ar pievienoto vērtību, veicinot ekoloģisku un ilgtspējīgu konservāciju;

35. atzīst, ka ir steidzami jāpievēršas jauniešu bezdarba problēmai, un uzsver, ka kultūras mantojuma jomā ir nodarbinātības palielināšanas un uzlabošanas potenciāls, kas var ļaut nostiprināt pāreju no mācībām uz darba dzīvi, piemēram, attīstot kvalitatīvas aroda apguves, stažēšanās un jaunu uzņēmumu dibināšanas iespējas MVU un sociālās ekonomikas jomā; šajā sakarībā mudina dalībvalstis izstrādāt jaunas un inovatīvas finansēšanas iespējas, lai atbalstītu šīs nozares darbinieku un pētnieku mobilitāti, kā arī izglītošanu un apmācību pārvaldības un konservācijas jomā;
36. mudina Eiropas Komisiju atbalstīt kopīgas kultūras mantojuma un tūrisma programmas ar vispusīgu redzējumu un zinātnisku pamatu, kuras būtu izmantojamas kā kritērijs un paraugprakses piemērs;
37. aicina dalībvalstis stratēģiski plānot ar kultūras mantojumu saistītus projektus, kuri var ļaut nodrošināt vispārēju reģionālo attīstību, īstenot starptautiskas un starpreģionu sadarbības programmas, radīt jaunas darbvietas, ilgtspējīgi atjaunot lauku vidi un pilsētvidi un saglabāt un sekmēt tradicionālās prasmes, kas saistītas ar kultūras mantojuma restaurāciju;
38. mudina Komisiju un dalībvalstis sagatavot ekonomisku un statistisku pētījumu par uzņēmumiem, pārvaldības struktūrām un profesionālu speciālistu darbību kultūras mantojuma konservācijas un veicināšanas nozarē, kā arī par to īpašo nozīmi ražošanas sistēmā un darbvietu izveidē;
39. vērš uzmanību uz nepieciešamību radīt, attīstīt un sekmēt kultūras mantojuma nozarē nodarbināto personu mobilitātes iespējas un pieredzes apmaiņu, nodrošinot efektīvu profesionālo savstarpību, kā noteikts Direktīvā 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, noskaidrojot minimālo kompetenču līmeni (spējas un zināšanas) un saskaņojot to starp dalībvalstīm, jo īpaši restauratora un konservatora profesijā; šajā sakarībā aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu par attiecīgo programmu paplašināšanu, lai tajās paredzētu arī kultūras mantojuma objektu pārvaldnieku un darbinieku (piemēram, piļu pārvaldnieku) mobilitāti pieredzes un paraugprakses apmaiņas nolūkos;
40. aicina dalībvalstis akcentēt sava kultūras mantojuma kapitāla vērtību, veicinot pētījumus, kas ļautu noskaidrot kultūras mantojuma ekonomisko un kultūras vērtību, lai tādējādi mantojuma saglabāšanas izmaksas uzlūkotu kā ieguldījumus to vērtības celšanai;
41. aicina Komisiju izvērtēt Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) iespējas tā nākamās stratēģisko inovāciju programmas ietvaros izveidot zināšanu un inovācijas kopienas kultūras mantojuma un radošo nozaru jomā, tādējādi nepastarpināti atbalstot holistisku skatījumu uz pētniecību un inovāciju;
42. atgādina, ka ir svarīgi veicināt mākslas, mūzikas, teātra un kino izglītības iekļaušanu skolu mācību programmās, jo šādai izglītībai ir būtiska nozīme, lai attīstītu izpratni par

kultūras mantojumu, mākslinieciskās un izteiksmes prasmes, kā arī uz radošumu un inovāciju virzītas sociālās prasmes;

43. aicina dalībvalstis dažādos izglītības līmeņos ieviest starpdisciplināras tēmas saistībā ar kultūras mantojumu;
44. uzsver nozīmīgo uzņēmējdarbības attīstīšanas un līdzdalīgas pieejas potenciālu, kādu pastāv tūrisma nozarē un galvenokārt paver iespējas ar tūrismu saistītiem MVU, taču arī jaundibinātiem uzņēmumiem, bezpeļņas sektoram un citām organizācijām, kas dod ieguldījumu Eiropas kultūras mantojuma saglabāšanā, aizsardzībā un popularizēšanā; uzsver, ka līdzās kultūras vērtībām būtiski faktori Eiropas tūrisma nozares panākumiem un konkurētspējai ir pakalpojumu kvalitāte, augsta līmeņa profesionālās iemaņas, labi apmācīti speciālisti un pieejamība tiešsaistē; uzsver — lai kultūras mantojumu tuvinātu iedzīvotājiem, būtiski faktori ir pētniecība, inovācija un jaunās tehnoloģijas, jo īpaši telekomunikāciju nozarē; turklāt uzskata, ka būtu nepieciešams likvidēt nepamatotus šķēršļus MVU, lai sekmētu to konkurētspēju, un ka būtu jāpārskata tiesību akti, kas negatīvi ietekmē tūrisma nozarē darbojošos MVU;

Iespējas un uzdevumi

45. uzsver kultūras mantojuma digitalizācijas potenciālu, norādot, ka digitalizācija var būt gan līdzeklis pagātnes saglabāšanai, gan arī pavērt izglītības un pētniecības iespējas, dot pamatu kvalitatīvu darbvietu izveidei, labākai sociālajai integrācijai, plašākai kultūras mantojuma pieejamībai cilvēkiem ar invaliditāti un nomaļu reģionu iedzīvotājiem, un ilgtspējīgai ekonomikas attīstībai; uzsver, ka kultūras mantojuma digitalizācija prasa konsekventus finansiālus ieguldījumus mazām un vidēja lieluma vai izolētām kultūras iestādēm un ka pienācīgam finansējumam ir izšķirīga nozīme, lai šim mantojumam nodrošinātu lielāku auditoriju un plašāku sabiedrības informētību; uzsver, ka digitalizācijas un jauno tehnoloģiju nodrošinātās iespējas nekad nevarēs aizstāt nedz kultūras mantojuma iepazīšanu oriģinālā, nedz arī sociālās priekšrocības, kas saistītas ar tradicionāla veida līdzdalību kultūras dzīvē, un ka nedz digitalizācijas procesa gaitā, nedz pēcāk, kad mantojums jau ir digitalizēts, nedrīkstētu pieļaut nevērīgākas attieksmes veidošanos pret oriģinālu konservāciju vai atteikšanos no tradicionāliem kultūras popularizēšanas veidiem;
46. atbalsta digitālo inovāciju mākslas un kultūras mantojuma nozarē un norāda, ka e-infrastruktūru izmantošana var sekmēt jaunu auditoriju piesaistīšanu un nodrošināt labāku piekļuvi digitālajam kultūras mantojumam, tādējādi veicinot tā izziņāšanu; uzsver pastāvošo instrumentu, piemēram, tīmekļa vietnes *Europeana*, būtisko nozīmi un mudina pilnveidot meklēšanas kritērijus minētajā vietnē, lai padarītu to lietotājam draudzīgāku;
47. uzsver nepieciešamību uzlabot kultūras mantojuma, jo īpaši Eiropas kino mantojuma, digitalizācijas līmeni, saglabāšanu un pieejamību tiešsaistē;
48. uzsver, cik svarīgi ir izstrādāt patiesi demokrātisku un līdzdalību nodrošinošu vēstījumu par Eiropas kultūras mantojumu, tostarp arī par reliģisko minoritāšu un mazākumtautību mantojumu; vērš uzmanību uz tādiem kultūras mantojuma objektiem, kuru pagātne ir daudzveidīga vai pat strīdīga, un uzsver, ka izlīguma procesu rezultātā nedrīkstētu tikt

- apspiesta kopienu vēsturiskā apziņa; aicina dalībvalstis apsvērt kultūras mantojuma prezentēšanas ētikas jautājumus un metodes un ņemt vērā dažādās interpretācijas;
49. apstiprina, ka reliģiskais mantojums ir Eiropas nemateriālā kultūras mantojuma sastāvdaļa; uzsver, ka diskursā par Eiropas kultūras mantojumu nedrīkstētu ņemt vērā vai jebkādā veidā diskriminēt ar reliģisko praksi saistīto vietu, darbību un objektu nozīmi;
 50. uzskata, ka vēsturiski reliģiskais mantojums, tostarp arhitektūra un mūzika, ir jā saglabā šā mantojuma kultūras vērtības dēļ neatkarīgi no reliģiskās vides, kurā tas radīts;
 51. uzsver starpkultūru dialoga nozīmi gan Eiropas robežās, gan ārpus tās un uzskata, ka Savienībai būtu jāveicina šāds dialogs kā piemērots līdzeklis jebkādas izcelsmes radikālisma apkarošanai;
 52. vērš uzmanību uz dalībvalstīs dzīvojošo mazākumtautību īpašajām iezīmēm saistībā ar kultūras mantojumu; tādēļ prasa saglabāt to kultūras mantojumu un sekmēt un aizsargāt kultūras daudzveidību;
 53. uzsver, ka būtu jāraugās, lai netiktu diskriminētas reliģisko minoritāšu un mazākumtautību kultūras;
 54. uzsver, ka ir svarīgi atbalstīt kultūras pasākumus, ko īsteno migrantu kopienas;
 55. atkārtoti apstiprina, ka kultūras mantojums nodrošina nozīmīgu ieguldījumu kultūras un radošajās nozarēs, kā arī ar kultūras palīdzību īstenotā sociālajā integrācijā;
 56. uzsver, ka ir svarīgi uzlabot kultūras mantojuma objektu pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti;
 57. norāda, cik svarīgi ir saglabāt kultūras ainavas un it īpaši nemateriālo kultūras mantojumu, kas atspoguļo dzīvo kultūru un sekmē tradicionālo amatniecību, un aicina Komisiju to lielākā mērā iekļaut attiecīgajās programmās;
 58. uzsver kulinārā mantojuma nozīmību un nepieciešamību aizsargāt un atbalstīt šo mantojumu; uzskata, ka mijiedarbība ar citām ES politikas jomām, piemēram, kopējo lauksaimniecības politiku un patērētāju aizsardzības politiku, ļautu optimizēt šim jautājumam atvēlētos resursus;
 59. norāda, ka kultūras mantojums pozitīvi ietekmē tūrismu, un tūrisms — kultūras mantojumu, jo, no vienas puses, tūrisma nozare no kultūras mantojuma gūst ievērojamus ienākumus, savukārt tūrisms ir noderīgs kultūras nozarei, jo veicina kultūras vērtību izrādīšanu un konservāciju un nodrošina ieņēmumus, kas nepieciešami to saglabāšanai;
 60. uzsver, ka kultūrtūrismam ir ārkārtīgi liela nozīme Eiropas kultūras mantojuma saglabāšanā un vērtības apzināšanā, atceroties, ka kultūras mantojums aptver ne vien materiālo mantojumu un ainavas, bet arī nemateriālo mantojumu, piemēram, valodas un reliģiskās un kulinārās tradīcijas;

61. aicina Komisiju, Padomi un dalībvalstis turpināt sadarbību, lai visos attiecīgajos līmeņos īstenotu kultūras mantojuma un kultūrtūrisma veicināšanas pasākumus, kuri norādīti Komisijas 2010. gada 30. jūnija paziņojumā „Eiropa, tūristu apmeklētākā vieta pasaulē — jaunas Eiropas tūrisma nozares politiskās pamatnostādnes” (COM(2010)0352);
62. ņemot vērā plašās demogrāfiskās izmaiņas un izmaiņas sabiedrībā, uzsver Eiropas kopējā kultūras mantojuma, kā arī plānotā Eiropas tematiskā gada nozīmi attiecībā uz iedzīvotāju identificēšanos ar Eiropas Savienību un uz kopības sajūtas stiprināšanu visā Savienībā;
63. uzskata, ka izpratne par Eiropas kopējo kultūras mantojumu jo īpaši nākamajām paaudzēm sniegs orientierus un iespējas veidot Eiropas identitāti un attīstīt tādas vērtības kā cieņpilna, saprotoša līdzās pastāvēšana, kas nebeidzas pie dalībvalsts robežām; tādēļ iesaka īpašu uzmanību pievērst jauniešiem, cita starpā — izstrādājot struktūru Eiropas kultūras mantojuma gadam;
64. pauž gandarījumu par Eiropas kultūras galvaspilsētu iniciatīvas lielajiem panākumiem; aicina iesaistīt šīs pilsētas sadarbības tīklā, lai ilgstošāk pievērstu uzmanību attiecīgajām teritorijām, darītu iespējamu pieredzes un labas prakses apmaiņu, it īpaši nolūkā palīdzēt pilsētām, kuras gatavojas kandidēt uz šo titulu, un lai atvieglotu pasākumu rīkošanu un konkrētu maršrutu izveidi;
65. mudina izmantot kultūras mantojumu kā izglītojošu līdzekli, lai risinātu sociālos jautājumus un savstarpēji tuvinātu Eiropā dzīvojošos cilvēkus;
66. vērš uzmanību uz vides apdraudējumu, kas skar ievērojamu skaitu Eiropas Savienībā esošo mantojuma objektu, un mudina dalībvalstis, lai tās savās mantojuma saglabāšanas ilgtermiņa finansēšanas stratēģijās un restaurācijas metodēs ņemtu vērā klimata pārmaiņu un cilvēka izdarītā spiediena radītās sekas; turklāt iesaka dalībvalstīm un Eiropas Savienībai šajā jomā vairāk veicināt pētniecību, cita starpā, lai sīkāk izpētītu klimata pārmaiņu daudzējādo ietekmi uz kultūras mantojumu un izstrādātu pasākumus šīs ietekmes novēršanai;
67. aicina Komisiju, Padomi un dalībvalstis pilnveidot „*Europa Nostra*” kopīgi ar Eiropas Investīciju banku izstrādāto iniciatīvu „Apdraudētās vietas”, apzinot vēl vairāk apdraudētu Eiropas mantojuma elementu, izstrādājot rīcības plānus un raugoties pēc iespējamiem finansējuma avotiem; uzsver, ka šīs iniciatīvas pilnveidošana ir veids, kā piesaistīt privātas investīcijas mantojuma atjaunošanai;
68. aicina Komisiju labāk koordinēt un atbalstīt dalībvalstu centienus cīņā pret kultūras mantojuma priekšmetu zādzībām, kontrabandu un nelegālu tirdzniecību ES teritorijā un ārpus tās; aicina atgriezt no dalībvalstu teritorijas nelikumīgi izvestus kultūras priekšmetus;
69. atgādina, ka ir svarīgi aizsargāt un saglabāt kultūras mantojumu ne tikai no kaitējuma, kas rodas laika gaitā, bet arī no vandālisma un izlaušanās; norāda, ka daudzos arheoloģiskajos objektos joprojām pastāv izlaušanās risks, uzdarbojoties organizētiem relikviju meklētājiem, it īpaši zemūdens mantojuma objektos, kuri atrodas grūti

pieejamās vietās un kurus iestādēm ir sarežģīti uzraudzīt; šajā sakarībā aicina dalībvalstis izvērst efektīvāku sadarbību kultūras priekšmetu identifikācijā un atgūšanā, un šādu priekšmetu nelegālas tirdzniecības apkarošanā;

70. uzsver kultūras mantojuma lomu Savienības starptautiskajās attiecībās, tai īstenojot politikas dialogu un sadarbojoties ar trešām valstīm, un aicina dalībvalstis, Komisiju un Padomi no jauna iedzīvināt kultūras diplomātiju; turklāt norāda uz starpdisciplināru pētniecības projektu potenciālu kultūras mantojuma saglabāšanā, šādos projektos iesaistoties Savienības dalībvalstīm un trešām valstīm;
71. mudina dalībvalstis, Eiropas Savienību un starptautisko sabiedrību apņēmīgi iesaistīties ES vai trešo valstu kultūras mantojuma aizsargāšanā, dokumentēšanā un restaurēšanā situācijās, kad tas tiek tīši apdraudēts un bojāts kara apstākļos un vardarbības izpausmēs pret kultūras un reliģijas identitāti, un nepieļaut šādas norises, tostarp sadarbojoties arī ar tādām starptautiskām organizācijām kā *ICCROM*, *ICBS* (Starptautiskā „Zilā vairoga” komiteja), civilām un militārām iestādēm, kultūras institūtiem un profesionālām apvienībām;
72. mudina pieņemt starptautiskas vienošanās ar mērķi novērst kultūras mantojuma nelegālu tirdzniecību; uzsver, ka ir nepieciešams, lai ES kopā ar ANO un *UNESCO* aizsargātu apdraudēto kultūras mantojumu un cīnītos pret kultūras objektu izlaupišanu un iznīcināšanu konfliktu skartās teritorijās;
73. norāda uz Eiropas Savienībā pieejamo zināšanu potenciālu saistībā ar kultūras pieminekļu saglabāšanu, kuri bojāti vai izpostīti terorisma un kara rezultātā;
74. atbalsta tādu transnacionālu kultūrtūrisma produktu izveidi, kuri atspoguļo Eiropas kopīgās vērtības un mantojumu; aicina Komisiju izvērst plašāku sadarbību ar dalībvalstīm un organizācijām, kas izstrādā kultūrpolitiku un tūrisma politiku, piemēram, ANO Pasaules Tūrisma organizāciju (*UNWTO*) un *UNESCO*, un turpināt līdzfinansēt un atbalstīt sadarbības tīklus, reģionālus pārrobežu projektus un — ciešā sadarbībā ar Eiropas Padomi — Eiropas kultūras maršrutus, kas visas Eiropas līmenī ir labākais transnacionālu tematisko tūrisma projektu piemērs;
75. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

PASKAIDROJUMS

Jēdzienam „kultūras mantojums” nav vienas noteiktas definīcijas — oficiālo definīciju ir daudz, tās ir dažādas, un tās visas ir jāizprot attiecīgajā kontekstā, kura vajadzībām tās tikušas izstrādātas. Šajā ziņojumā „kultūras mantojums” nozīmē materiālo kultūras mantojumu (kustamais mantojums, nekustamais mantojums un zemūdens mantojums), nemateriālo kultūras mantojumu (mutvārdu tradīcijas, izpildītājmāksla, rituāli) un digitālo kultūras mantojumu.

No vienas puses, ziņojums ir balstīts uz pēdējā laikā tapušiem politikas dokumentiem, kas izstrādāti saistībā ar kultūras mantojuma jautājumu¹, un tajā apkopotas galvenās sabiedrisko diskusiju tēzes par šo tematiku. No otras puses, ziņojumā ņemti vērā secinājumi, kas tika izdarīti CULT komitejas rīkotajā atklātajā uzklaušīšanā „*Integrēta pieeja Eiropas kultūras jautājumam: pašreizējais stāvoklis un turpmākās perspektīvas*”, kura norisinājās 2014. gada 2. decembrī. Tajā ir apkopots arī nozares pārstāvju un iesaistīto pušu ieguldījums, lai apzinātu galvenās problēmas šajā jomā un izvirzītu konkrētus priekšlikumus, kā tās risināt.

A. Integrēta pieeja Eiropas kultūras mantojumam — praktiskie aspekti

Gan Eiropas Komisijas paziņojumā, gan pēdējo divu Padomes prezidentūru secinājumos ir minēta nepieciešamība pēc integrētas pieejas kultūras mantojuma jomai. Tomēr, lai šo politikas ieteikumu īstenotu, vēl jāveic daži praktiski pasākumi.

Jāatzīmē, ka Eiropas iestāžu līmenī ar kultūras mantojumu saistītie jautājumi ietilpst vairāku Eiropas Komisijas ģenerāldirektorātu kompetencē. Tādējādi šo ģenerāldirektorātu darbs ir savstarpēji papildinošs, kas nozīmē, ka tiem ir obligāti jāuzlabo savstarpējā sadarbība šajā jomā un savstarpēji jākoordinē darbības, kas ir saistītas ar kultūras mantojumu vai attiecas uz to.

Vēl jāpiemin, ka Eiropas finansējums kultūras mantojumam ir pieejams vairākās ES programmās. Nosauksim tikai dažas: „Radošā Eiropa”, „Apvārsnis 2020”, Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai utt. Visa informācija par šīm finansējuma ieguves iespējām ir publiski pieejama, taču tā ir izklaidēta neskaitāmās tīmekļa vietnēs, izklāstīta visai tehnokrātiskā veidā un tulkota tikai dažās ES oficiālajās valodās. Ir svarīgi, lai šī informācija būtu labāk novirzīta potenciālajiem līdzekļu saņēmējiem. Tādēļ ziņojumā ir prasīts izveidot kultūras mantojumam veltītu vienotu ES portālu, kurā būtu apkopota informācija par visām ES programmām, kas piedāvā iespēju saņemt finansējumu kultūras mantojumam, un šo portālu strukturēt trijās daļās: kultūras mantojuma finansēšanas iespējas, datubāze ar paraugprakses un izcilības piemēriem kultūras mantojuma jomā un šajā jomā būtiskas atsauces, kā arī jaunumi un norādes uz politikas norisēm, pasākumiem un notikumiem, kas saistīti ar kultūras mantojumu.

¹ Komisijas 2014. gada 22. jūlija paziņojums „Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam” (COM(2014)0477 final), Padomes 2014. gada 21. maija secinājumi par kultūras mantojumu kā stratēģisku resursu ilgtspējīgai Eiropai, Padomes 2014. gada 12. novembra secinājumi par kultūras mantojuma līdzdalīgu pārvaldību un Reģionu komitejas 2014. gada novembra atzinums par Komisijas paziņojumu „Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam”.

Lielisks veids, kā realizēt šo atjaunoto ES apņemšanos pievērsties kultūras mantojumam, varētu būt Eiropas kultūras mantojuma gads. Ja šādu iniciatīvu pienācīgi izplāno, tā varētu dot jaunus impulsus kultūras mantojuma jomai un parādīt tās iespaidīgo potenciālu. Lai iniciatīvas rezultātā iestātos gaidītās pārmaiņas, Eiropas kultūras mantojuma gadam jāparedz pienācīgs budžets un tā ietvaros rīkotās aktivitātes ir jāturpina multiplicēt dalībvalstīs.

B. Nozares problēmās saskatīt jaunas iespējas

Laikā, kad norisinājās konsultācijas, gatavojoties šā ziņojuma izstrādei, atzīti iesaistītie dalībnieki, kultūras mantojuma speciālisti un citi kultūras mantojuma nozares eksperti nosauca virkni specifisku problēmu. Tādēļ ziņojuma mērķis ir ierosināt vairākus iespējamus risinājumus galvenajiem šķēršļiem, kas patlaban kavē izvērst kultūras mantojuma jomas pilno potenciālu.

Daudzas problēmas — kā vienmēr — ir saistītas ar finansējumu, konkrētāk, ar struktūrfondu finansējumu reģionālās attīstības projektiem, kuri ietver arī kultūras mantojuma objektus. Ir bijuši daži gadījumi, kad, veicot restaurācijas darbu, nav tikusi pievērsta pienācīga vērība tā kvalitātei, kā rezultātā kultūras mantojuma objekts zaudējis savu kultūras vērtību. Tāpēc daudz lielāka nozīme ir jāpiešķir restaurācijas projektu kvalitātei un nepieciešamībai šādos projektos nodarbināt kvalificētu darbaspēku un paredzēt vispārēju kvalitātes kontroles mehānismu, lai nepieļautu neatgriezeniskus zaudējumus. Visam iepriekš minētajam vajadzētu atbilst starptautiski atzītiem restaurācijas standartiem, kas izklāstīti Venēcijas hartā un Granādas konvencijā par Eiropas arhitektūras mantojuma aizsardzību. Vēl šajā ziņojumā, pamatojoties uz dalībvalstu pieprasījumiem un ņemot vērā pienācīgi īstenotu restaurācijas projektu izmaksu aplēses, Komisija tiek mudināta pārskatīt EUR 5 miljonu apmērā noteikto robežvērtību maza mēroga kultūras infrastruktūru projektiem.

Cits būtisks šā ziņojuma aspekts ir prasība izstrādāt juridiskos instrumentus, kas ļautu ieviest alternatīvus pārvaldības modeļus. Jau ir atzīts, ka kultūras mantojuma saglabāšanā un ar kultūras mantojuma veicināšanu saistītās darbībās ir labāk jāiesaista vietējās kopienas, pilsoniskā sabiedrība un privātais sektors. Eiropas Savienībā ir daudzi piemēri visnotaļ efektīvām sabiedrības iesaistīšanās iniciatīvām vai publiskā un privātā sektora sadarbībai, tomēr ne visās dalībvalstīs pastāv juridiskie nosacījumi šādu alternatīvu modeļu pastāvēšanai. Tādēļ ziņojumā ir atbalstīta ideja par līdzdalīgas pārvaldības turpmāku izvēršanu, pastāvot nosacījumam, ka visos līmeņos darbojas kvalitātes kontroles mehānismi un dalībvalstis nodrošina juridiskos instrumentus.

Īpaša uzmanība jāpievērš arī kultūras mantojuma digitalizācijas jautājumam. Kaut arī digitalizācija ir tikai instruments, tā tomēr palīdz saglabāt mūsu pagātni un paver daudz iespēju pētniecībai, darbvietu radīšanai un ekonomikas attīstībai.

Ziņojumā pausti arī konkrēti ieteikumi attiecībā uz kultūras mantojuma speciālistu apmācību, prasmēm un mobilitāti, kā arī nozares jauno speciālistu piekļuvi darba tirgum kultūras jomā.

C. Kultūras mantojuma ekonomiskais potenciāls

Varētu iedomāties, ka jēdzieni „kultūra” un „ekonomika” pieder pie diviem pilnīgi atšķirīgiem pasaules skatījumiem, taču īstenībā kultūras mantojuma jomai piemīt milzīgs

ekonomiskais potenciāls.

Tomēr šķiet, ka Eiropas publiskajā politikā tā nav prioritāte, ņemot vērā to, ka nedz stratēģijā „Eiropa 2020”, nedz Ž. K. Junkera „Investīciju plānā Eiropai” nav konkrēti minēta kultūra, nemaz nerunājot par kultūras mantojumu. Ir pienācis pēdējais laiks ierādīt kultūrai nozīmīgāku vietu Eiropas politiskajā programmā un noskaidrot tās patieso vērtību ekonomikas izaugsmes un darbvietu radīšanas aspektā. Viena no politikas prioritātēm ir tas, ka ir nepieciešama pienācīgi sagatavota statistika, kas spētu aptvert visu plašo prasmju un darbvietu spektru, kas saistīts ar kultūras jomu kopumā un konkrēti ar kultūras mantojumu. Patlaban šāda mēroga statistikas trūkst, jo tradicionālajās datu vākšanas sistēmās attiecīgās prasmes un darbvietas ir aptvertas tikai daļēji. Tādēļ ziņojumā aicināts piemērot ar kultūru saistītajai statistikai plašāku satvaru.

D. Kultūras mantojums citās politikas jomās

Lai izstrādātu pilnībā integrētu pieeju, ir jāņem vērā tas, ka kultūras mantojuma aspekti tiek skarti vairākās politikas jomās.

Piemēram, kultūras mantojums paver plašas iespējas zinātniskajai pētniecībai restaurācijas un saglabāšanas jomā, un to potenciāli varētu izmantot kā „inovācijas inkubatoru”, vienlaikus izmantojot šajā jomā pastāvošās finansējuma iespējas.

Vēsturiskie kultūras mantojuma objekti var kalpot arī par reģionālās attīstības un tūrisma virzītājspēku. Šādu piemēru Eiropā ir neskaitāmi daudz, un referents vēlas mudināt tās dalībvalstis, kuras sava kultūras mantojuma potenciālu patlaban vēl izmanto nepilnīgi, izmantojot to pilnvērtīgi un atbildīgi, lai šādā veidā atbalstītu vietējo ekonomiku un palielinātu reģiona vispārējo pievilcību.

Turklāt kultūrai ir jāpiešķir lielāka nozīme ES starptautiskajās attiecībās. Kultūra ir viena no lielākajām Eiropas bagātībām, un pašreizējo politiku un programmas joprojām ir iespējams uzlabot un pilnveidot.

Secinājums

Kultūras mantojums ir mūsu gadsimtiem ilgās vēstures, radošo centienu un cīņīgu mēmais liecinieks. Tas ir viens no Eiropas kultūras balstiem un mūsu kopīgais mantojums, ko nodosim nākamajām paaudzēm. Tāpēc ikvienā sabiedriskās politikas nostādņē, kas skar šo jomu, uz kultūras mantojumu ir jāraugās divējādi: jāatceras gan tas, ka kultūras mantojums var būt nozīmīgs nodarbinātību un ieņēmumus veicinošs faktors, ko ir būtiski ņemt vērā pašreizējā ekonomiskajā situācijā, gan arī tas, ka galveno kultūras mantojuma vērtību joprojām veido tam piemītošā kultūras vērtība. Ideālā gadījumā integrētā kultūras mantojuma stratēģijā vajadzētu būt ņemtiem vērā abiem šiem aspektiem, un nepieciešamība pēc tūlītējas izaugsmes un darbvietām būtu jāskata apvienojumā ar izpratni par to, ka kultūras mantojums ir ilgtermiņa resurss, kam nepieciešams ilgtspējīgs attīstības plāns.

7.5.2015

TRANSPORTA UN TŪRISMA KOMITEJAS ATZINUMS

Kultūras un izglītības komitejai

par virzību uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam
(2014/2149(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Miltiadis Kyrkos*

IEROSINĀJUMI

Transporta un tūrisma komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Kultūras un izglītības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. atgādina, ka Eiropa tās bagātā kultūras, mākslas, reliģiskā un vēsturiskā mantojuma, dabas bagātību, ģeogrāfiskā stāvokļa, ainavu daudzveidības un pievilcīgā dzīvesveida dēļ ir populārākais tūrisma galamērķis pasaulē un ka kultūrtūrisms veido aptuveni 40 % Eiropas tūrisma;
2. uzsver, ka kultūrtūrisma ir ārkārtīgi svarīga nozīme Eiropas kultūras mantojuma saglabāšanā un vērtības apzināšanā, atceroties, ka kultūras mantojums aptver ne vien materiālo mantojumu un ainavas, bet arī nemateriālo mantojumu, piemēram, valodas un reliģiskās un kulinārās tradīcijas;
3. norāda, ka kultūras mantojums pozitīvi ietekmē tūrisma, un tūrisms — kultūras mantojumu, jo, no vienas puses, tūrisma nozare no kultūras mantojuma gūst ievērojamus ienākumus, savukārt tūrisms ir noderīgs kultūras nozarei, jo veicina kultūras vērtību izrādīšanu un saglabāšanu un nodrošina ieņēmumus, kas nepieciešami to uzturēšanai;
4. sniedz nepārprotamu politisku signālu, ka Eiropas daudzveidība un kultūru dažādība paver plašas iespējas jebkāda veida tematiskā tūrisma attīstīšanai un tūrisma dažādošanas un kultūru apmaiņas koordinētai sekmēšanai; uzsver, ka jebkuras kultūrtūrisma programmas pamatā jābūt Eiropas daudzveidībai, autentiskumam, ilgtspējībai, neierobežotai pieejamībai un augstai kvalitātei;
5. ņem vērā Neapolē 2014. gada 30. un 31. oktobrī notikušo 13. Eiropas tūrisma forumu, kurā tika uzsvērts, cik svarīga ir tūrisma un kultūras sinerģija un šo abu jomu ieguldījums ekonomikas izaugsmē un nodarbinātībā;

6. uzsver, ka integrēta pieeja materiālā un nemateriālā kultūras un dabas mantojuma saglabāšanai, popularizēšanai un akcentēšanai ir spēcīgs sociālās inovācijas un iekļaujošas vietējās, reģionālās, pilsētu un lauku attīstības virzītājspēks un veicina ilgtspējīga kultūrtūrisma attīstību, mazinot sezonālās ietekmi; šajā sakarībā jo īpaši:
 - a) vērš uzmanību uz nepieciešamību aktīvi iesaistīt vietējo sabiedrību un ieinteresētās personas no privātā sektora;
 - b) norāda, cik svarīgi ir pieskaņot jaunās kompetences un profesionālās darbības profilus kultūras darba jomā Eiropas prasmju, kompetenču, kvalifikāciju un profesiju klasifikācijai (*ESCO*);
 - c) atbalsta kultūras materiāla digitalizāciju un pieejamību tiešsaistē, lai sasniegtu iespējami plašu auditoriju un pilnīgāk piesaistītu jauniešus;
 - d) mudina noteikt stratēģisku pieeju pētniecībai un inovācijai, zināšanu apmaiņai un pārdomātai specializācijai;
7. uzsver kultūras un kultūras mantojuma būtisko nozīmi vietējā, valstiskā un Eiropas līmenī, jo tas rosina inovāciju uzņēmējdarbībā un ar tūrismu saistītas saimnieciskās darbības attīstīšanu, it īpaši apmeklētājiem paredzētu struktūru izveidi tūrisma centros un plašu, visu nozari aptverošu pakalpojumu klāstu; norāda, ka kultūras mantojuma saglabāšana, attīstīšana un popularizēšana ir būtiski svarīga vairākām uzņēmējdarbības nozarēm, it īpaši tūrisma nozarei;
8. uzsver, ka kultūrtūrisms var labvēlīgi ietekmēt vietējo ekonomiku, sekmējot vietējo ražošanu, rosinot uzņēmumu izveidi un kāpinot patērētāju pieprasījumu tūrisma nozarē, un maksimāli palielinot vietējo pievienoto vērtību;
9. uzsver kultūrtūrisma veicināšanas potenciālu lauku reģionos, salās, piekrastes un kalnu apvidos, kas piedāvā neskartu dabu un ainavas, reģionālās vai mazākumtautību valodas vai dialektus, tradicionālo kultūru (tradicionālo tautas mākslu, tautas tērpus, daiļamatniecības izstrādājumus, vietējos festivālus, pārvietošanās kultūru, kulinārās tradīcijas), vietējo amatnieku produktus un pakalpojumus, autentiskumu, industriālo un lauksaimniecisko mantojumu un mazākumtautību kultūras mantojumu; norāda, ka kultūrtūrisms minētajos reģionos palīdz dažādot tradicionālo saimniecisko darbību un sekmē vietējo iedzīvotāju palikšanu attiecīgajā teritorijā, novēršot iedzīvotāju skaita samazināšanos, daudzu vērtīgu kultūras objektu pamešanu un to stāvokļa pasliktināšanos, kā arī tradīciju un paražu izzušanu; aicina dalībvalstis attīstīt ilgtspējīgu intermodālo infrastruktūru un uzlabot pārrobežu savienojumus, tostarp attīstot jaunas informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, piemēram, integrētus ceļojuma plānošanas un biļešu iegādes pakalpojumus, lai tādējādi palielinātu tūrisma galamērķu, it sevišķi nelielu un attālu tūrisma galamērķu, pievilcību un iespējas tiem piekļūt, izmantojot gaisa, jūras, sauszemes un dzelzceļa transportu;
10. norāda, ka jaunu iekšzemes ūdensceļu un multimodālu savienojumu izveide var izšķirīgi ietekmēt ilgtspējīgu kultūrtūrisma izaugsmi;
11. aicina Komisiju un dalībvalstis veikt saskaņotus pasākumus, lai izstrādātu politiku lauku

tūrisma pievilcīguma vairošanai, paturot prātā, ka tas ir iekšzemes un lauku reģionu attīstības virzītājspēks; mudina Eiropas iestādes veidot saikni starp mantojumu un vietējo sabiedrību, novērtējot vietējo dalībnieku iesaistīšanos lauku apvidos un attālos reģionos; atbalsta lielu uzsvaru uz cilvēkresursu apmācību un finansiālu palīdzību mantojuma saglabāšanas vajadzībām, ņemot vērā, ka kultūrtūrisma veicināšana lauku apvidos arī veicina attālināšanos no masu tūrisma;

12. uzsver, ka kultūrtūrisma reģionālai attīstīšanai dalībvalstīs ir nepieciešams uzsākt programmas ieguldījumu veikšanai infrastruktūrās būtisku pamatpakalpojumu sniegšanai;
13. pauž bažas par Savienības nepietiekamajiem normatīvajiem līdzekļiem un budžeta resursiem šīs nozares vajadzībām; uzsver, ka, izdarot izmaiņas reģionālās politikas darbības programmās, atbalsts kultūras mantojumam paredzētajiem politikas pasākumiem ir samazināts vēl vairāk;
14. atgādina, ka daudzas struktūras kultūras nozarē nedarbojas pēc tirgus ekonomikas principiem, bet gan veic sabiedrisku vai brīvprātīgu darbu un ka krīzes apstākļos tām nācās saskarties ar radikālu publiskā sektora finansējuma samazinājumu; aicina Komisiju nākt klajā ar priekšlikumiem, kā sekmēt privātā kapitāla piesaistīšanu ar kultūras mantojumu saistītiem projektiem, apsverot visus iespējamus veidus (sponsorēšanu u. c.);
15. norāda, ka visos līmeņos, proti, starptautiskā, valstiskā, reģionālā un vietējā līmenī, būtu jāpieņem integrēta un koordinēta pieeja, iesaistot visas ieinteresētās puses un vietējo sabiedrību, un šajā sakarībā mudina attīstīt publiskā un privātā sektora partnerības, lai realizētu kultūras resursu ekonomisko potenciālu;
16. aicina Komisiju un dalībvalstis sākt Eiropas mēroga dialogu starp politikas veidotājiem visos pārvaldības līmeņos, iesaistoties kultūras un radošās nozares pārstāvjiem, tūrisma pakalpojumu sniedzēju tīklu pārstāvjiem, privātā un publiskā sektora partnerību dalībniekiem un NVO;
17. aicina Komisiju, Padomi un dalībvalstis turpināt sadarbību, lai visos attiecīgajos līmeņos īstenotu kultūras mantojuma un kultūrtūrisma veicināšanas pasākumus, kuri norādīti Komisijas 2010. gada 30. jūnija paziņojumā „Eiropa, tūristu apmeklētākā vieta pasaulē — jaunas Eiropas tūrisma nozares politiskās pamatnostādnes” (COM(2010)0352);
18. aicina Komisiju pārskatīt minēto 2010. gada 30. jūnija paziņojumu;
19. pauž pārliecību, ka zīmola „Eiropa” izveide un popularizēšana radīs lielu pievienoto vērtību Eiropas kā pasaules apmeklētākā tūrisma galamērķa panākumu nodrošināšanai un it īpaši Eiropas kultūras mantojuma veicināšanai; tādēļ aicina visu dalībvalstu varas iestādes sadarboties ar Komisiju un papildināt šādu zīmolu ar valsts un reģionāla līmeņa centieniem, un kopīgi reklamēt Eiropu kā sevišķi kvalitatīvu tūrisma galamērķu kopumu plašos starptautiskos pasākumos un lielās tūrisma izstādēs;
20. atbalsta tādu transnacionālu kultūrtūrisma produktu izveidi, kas atspoguļo Eiropas kopīgās vērtības un mantojumu; aicina Komisiju izvērst plašāku sadarbību ar dalībvalstīm un organizācijām, kas izstrādā kultūrpolitiku un tūrisma politiku, piemēram, ANO Pasaules Tūrisma organizāciju (*UNWTO*) un ANO Izglītības, zinātnes un kultūras organizāciju

(UNESCO), un turpināt līdzfinansēt un atbalstīt sadarbības tīklus, reģionālus pārrobežu projektus un — ciešā sadarbībā ar Eiropas Padomi — Eiropas kultūras maršrutus, kas visas Eiropas līmenī ir labākais transnacionālu tematisko tūrisma projektu piemērs;

21. turklāt uzsver tādu starpreģionāla un pārrobežu tūrisma un kultūras produktu un pakalpojumu nozīmību, kuru izveides pamatā ir koordinēta rīcība, sinerģijas izmantošana un resursu taupība un kuri stiprina un sekmē visa reģiona kopējo kultūras identitāti un konkurētspēju; aicina dalībvalstis un Komisiju sekmēt šo procesu;
22. uzsver kulinārā mantojuma nozīmību un nepieciešamību aizsargāt un saglabāt šo mantojumu; uzskata, ka mijiedarbība ar citām ES politikas jomām, piemēram, kopējo lauksaimniecības politiku un patērētāju aizsardzības politiku, ļautu optimizēt šim jautājumam atvēlētos līdzekļus;
23. aicina Komisiju un dalībvalstis izstrādāt iniciatīvas Eiropas zemūdens kultūras mantojuma vērtības celšanai, it īpaši izveidot Eiropas zemūdens kultūras mantojuma maršrutu, kas ļautu izstādīt muzejus vai pārveidot par muzejiem nogrimušus kuģus un pilsētas;
24. atbalsta tādu iniciatīvu izveidi, kuras paredzētas Eiropas kopējā mantojuma izrādīšanai, kultūras objektu atpazīstamības uzlabošanai un kurām ir konkrēta ilgtermiņa ietekme vietējā un reģionālā līmenī, piemēram, Eiropas velomaršruti vai svētceļnieku maršruti, panorāmas vilcieni, Eiropas dzelzceļa tūrisma maršruti, kas veidoti, atjaunojot vecas dzelzceļa līnijas un stacijas, Eiropas kultūras galvaspilsētas, Eiropas sporta galvaspilsētas, *Europa Nostra* tīkls, *Natura 2000* tīkls, Eiropas kultūras mantojuma zīme, Eiropas mantojuma dienas, Eiropas Savienības kultūras mantojuma balva; prasa popularizēt un sekmēt jauniešu kultūrtūrisma; turklāt paredz atbalstīt iniciatīvas, kurās paredzēta aktīva jauniešu iesaistīšanās, piemēram, Eiropas jaunatnes galvaspilsētas;
25. pauž gandarījumu par Eiropas kultūras galvaspilsētu iniciatīvas lielajiem panākumiem; aicina iesaistīt šīs pilsētas sadarbības tīklā, lai ilgstošāk pievērstu uzmanību attiecīgajām teritorijām, darītu iespējamu pieredzes un paraugprakses apmaiņu, it īpaši nolūkā palīdzēt pilsētām, kuras gatavojas kandidēt uz šo titulu, un lai atvieglotu pasākumu rīkošanu un konkrētu maršrutu izveidi;
26. atzinīgi vērtē jaunas iniciatīvas, piemēram, Eiropas kultūras mantojuma gadu, kas uzlabo izpratni par nepieciešamību aizsargāt Eiropas materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu; aicina Komisiju, Padomi un dalībvalstis vairāk popularizēt Eiropas industriālo mantojumu, kurš ietilpst tās kopīgajās kultūras interesēs un kura potenciāls vēl nav pietiekami apzināts;
27. aicina Komisiju vairot dalībvalstu un galveno nozares dalībnieku izpratni par nepieciešamību nodrošināt Eiropas kultūras mantojuma objektu fizisku un finansiālu pieejamību visiem iedzīvotājiem, īpašu uzmanību pievēršot cilvēkiem ar invaliditāti vai ierobežotām pārvietošanās spējām, jauniešiem, vecāka gadagājuma cilvēkiem un ģimenēm ar maziem ienākumiem;
28. atkārtoti norāda uz svarīgo principu, kas paredz, ka tūrismam jābūt ekoloģiski un ekonomiski ilgtspējīgam un atbildīgam, un pauž pārliecību, ka ES rīcībai, pirmkārt, protams, vajadzētu veicināt tūrisma uzplaukumu Eiropā, taču vienlaikus jāņem vērā bažas

par iespējamām tūrisma izraisītām negatīvām strukturālām izmaiņām un riskiem, ko kultūras mantojumam var radīt masu tūrisms; uzsver, ka ir svarīgi, lai ES sadarbotos ar dalībvalstīm un vietējiem dalībniekiem pamatnostādņu izstrādē ar mērķi samazināt masu tūrisma nelabvēlīgo ietekmi uz nomaļajiem reģioniem, tostarp ES attālākajiem reģioniem un salām, jo īpaši aktīvajā sezonā;

29. atgādina, ka ir svarīgi aizsargāt un saglabāt kultūras mantojumu ne tikai no kaitējuma, kas rodas laika gaitā, bet arī no vandālisma un izlaupīšanas; norāda, ka daudzos arheoloģiskajos objektos joprojām pastāv izlaupīšanas risks, uzdarbojoties organizētiem relikviju meklētājiem, it īpaši zemūdens mantojuma objektos, kuri atrodas grūti pieejamās vietās un kurus iestādēm ir sarežģīti uzraudzīt; šajā sakarībā aicina dalībvalstis izvērst efektīvāku sadarbību kultūras priekšmetu identifikācijā un atgūšanā, un šādu priekšmetu nelegālas tirdzniecības apkarošanā;
30. aicina Komisiju, Padomi un dalībvalstis pilnveidot *Europa Nostra* kopīgi ar Eiropas Investīciju banku izstrādāto iniciatīvu „Apdraudētās vietas”, apzinot vēl vairāk apdraudētu Eiropas mantojuma elementu, izstrādājot rīcības plānus un identificējot iespējamus finansējuma avotus; uzsver, ka šīs iniciatīvas pilnveidošana ir veids, kā piesaistīt privātas investīcijas mantojuma atjaunošanai;
31. uzsver, ka tūrisma nozarē ir liels uzņēmējdarbības un līdzdalīgas pieejas attīstības potenciāls un tas galvenokārt saistīts ar tūrisma nozares mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, taču arī jaundibinātiem uzņēmumiem, bezpeļņas sektoru un citām organizācijām, kas dod ieguldījumu Eiropas kultūras mantojuma saglabāšanā, aizsardzībā un popularizēšanā; uzsver, ka līdzās kultūras vērtībām nozīmīgi faktori Eiropas tūrisma nozares panākumiem un konkurētspējai ir pakalpojumu kvalitāte, augsta līmeņa profesionālās iemaņas, labi apmācīti speciālisti un pieejamība tiešsaistē; uzsver — lai kultūras mantojumu tuvinātu iedzīvotājiem, būtiski faktori ir pētniecība, inovācija un jaunās tehnoloģijas, jo īpaši telekomunikāciju nozarē; turklāt uzskata, ka būtu nepieciešams likvidēt nepamatotus šķēršļus MVU, lai sekmētu to konkurētspēju, un ka būtu jāpārskata tiesību akti, kas negatīvi ietekmē tūrisma nozarē darbojošos MVU;
32. uzskata, ka ekonomikas krīze ir radījusi finansējuma nepietiekamību nozarē, kura ir saskārusies ar vislielākajiem līdzekļu samazinājumiem, un tā rezultātā daudzi vērtīgi kultūras objekti tikuši pamesti, atstāti novārtā un nonākuši aizmirstībā, tā kaitējot gan sabiedrībai, gan tūrisma nozarei; aicina Komisiju gādāt, lai informācija par ES fondiem, kas paredzēti kultūrtūrisma saglabāšanai un veicināšanai, būtu viegli pieejama visām attiecīgajām valsts, reģionālā un vietējā līmeņa ieinteresētajām personām, piemēram, MVU un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, un lai šī informācija tiktu sniegta ES oficiālajās valodās, kā arī turpināt vienkāršot administratīvās procedūras, sekmējot tiešu piekļuvi minētajiem fondiem, it īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kuri veido ļoti lielu tūrisma nozares daļu; aicina Komisiju nodrošināt lielāku pārredzamību attiecībā uz līdzekļu izlietojumu; prasa Komisijai ieņemt atvērtāku nostāju attiecībā uz integrēta finansējuma darbības programmu apstiprināšanu kultūras mantojuma veicināšanai; aicina Komisiju veikt administratīvā sloga mazināšanas pasākumus, veidojot atbilstošu normatīvo vidi, lai tādējādi palielinātu tūrisma nozarē darbojošos uzņēmumu — īpaši MVU un jaundibinātu uzņēmumu — skaitu;

33. uzsver iespēju pievērst lielāku uzmanību kultūrtūrismam, izstrādājot makroreģionālās stratēģijas, un pastiprināti integrēt to Eiropas mēroga sadarbības stratēģiskajā satvarā;
34. atbalsta Komisijas iniciatīvas attiecībā uz Eiropas bagātā kultūras mantojuma digitalizāciju kā nozīmīgu ieguldījumu Eiropas neatkārtojamo kultūras bagātību popularizēšanā visā pasaulē un uzskata, ka ir svarīgi tās īstenot arī vietējā līmenī, tādējādi dodot labumu mazajiem uzņēmumiem; uzsver bibliotēku un arhīvu nozares svarīgo nozīmi Eiropas materiālā un digitālā kultūras mantojuma saglabāšanā, popularizēšanā un pieejamības nodrošināšanā; aicina Komisiju sadarboties ar dalībvalstīm *UNESCO* pasaules materiālā un nemateriālā mantojuma apzināšanā un digitalizācijā Eiropā, lai to varētu darīt pieejamu tīmekļa vietnē „visiteurope.com”;
35. atgādina, ka, īstenojot mantojuma vērtības celšanu, jāreaģē arī uz jaunām tendencēm iedzīvotāju dzīvesveidā, tālab aicina Komisiju pievērsties jautājumam par vispusīgu digitālās komunikācijas stratēģiju, kas būtu paredzēta Komisijas uzsākto iniciatīvu akcentēšanai, kā arī jautājumam par atbalstu kultūras projektiem, kuros mantojums apvienots ar mūsdienīgiem elementiem (piemēram, jauno tehnoloģiju izmantošana muzeju vidē);
36. uzsver būtisko nozīmi, kas piemīt kultūrtūrismam kā īpašam tūrisma paveidam, kurš pilda arī izglītojošas funkcijas un kuram ir nozīmīga loma ES mūžizglītības programmās, piemēram, „*Erasmus+*”; norāda, ka kultūrtūrisma mērķgrupa ir ārkārtīgi plaša, tādēļ piedāvājumi ir jāpielāgo visām vecuma grupām, no bērniem līdz vecāka gadagājuma iedzīvotājiem, lai nodrošinātu attiecīgajam vecumam un interesēm atbilstošas izglītošanās iespējas;
37. iesaka Komisijai izveidot kultūras mantojumam veltītu vienotu ES portālu, kur būtu vienuviet apkopota informācija par visām ES programmām, kurās iespējams saņemt finansējumu kultūras mantojumam; uzskata, ka pēc portāla atklāšanas ikvienā dalībvalstī būtu jāīsteno reklāmas kampaņa, lai potenciālie līdzekļu saņēmēji uzzinātu par šāda portāla eksistenci;
38. iesaka veidot vienotu, vienkāršotu komunikācijas stratēģiju, kurā Eiropa tiktu atspoguļota kā unikāls galamērķis, un tādēļ atzinīgi vērtē iniciatīvu „Eiropa — tūrisma galamērķis 2020. gada perspektīvā”, kas paredz Eiropas portāla izveidi, kurā pieejamas dalībvalstu tīmekļa vietnes; turklāt iesaka izveidot daudzvalodu portālus vietējiem galamērķiem, kuri atrodas ārpus lielām pilsētām, un nodrošināt kultūras un industriālā mantojuma produktu pamanāmību;
39. iesaka Komisijai veicināt arī programmas „*Erasmus* jaunajiem uzņēmējiem” izmantošanu kultūras mantojuma finansēšanai.

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	5.5.2015
Galīgais balsojums	+: 40 -: 3 0: 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Daniela Aiuto, Lucy Anderson, Georges Bach, Izaskun Bilbao Barandica, Deirdre Clune, Michael Cramer, Luis de Grandes Pascual, Andor Deli, Karima Delli, Isabella De Monte, Ismail Ertug, Jacqueline Foster, Dieter-Lebrecht Koch, Merja Kyllönen, Miltiadis Kyrkos, Bogusław Liberadzki, Peter Lundgren, Cláudia Monteiro de Aguiar, Renaud Muselier, Jens Nilsson, Markus Pieper, Salvatore Domenico Pogliese, Tomasz Piotr Poręba, Gabriele Preuß, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Dominique Riquet, Massimiliano Salini, David-Maria Sassoli, Claudia Schmidt, Claudia Tapardel, Keith Taylor, Pavel Telička, István Ujhelyi, Peter van Dalen, Wim van de Camp, Janusz Zemke, Roberts Zīle, Kosma Złotowski, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Rosa D'Amato, Martina Dlabajová, Maria Grapini, Henna Virkkunen

8.5.2015

REGIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS KOMITEJAS ATZINUMS

Kultūras un izglītības komitejai

par virzību uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam
(2014/2149(INI))

Atzinuma sagatavotājs: *Andrea Cozzolino*

IEROSINĀJUMI

Reģionālās attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Kultūras un izglītības komiteju rezolūcijas priekšlikumā iekļaut šādus ierosinājumus:

1. uzskata, ka, tiecoties panākt kultūras dialogu un savstarpēju sapratni, ir nepieciešama integrēta pieeja kultūras mantojumam; pauž pārliecību, ka šāda pieeja var veicināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, vienlaikus nodrošinot ieguldījumu stratēģijā „Eiropa 2020“ noteikto mērķu īstenošanā;
2. norāda, ka kultūras mantojuma projekti bieži vien ir inovatīvas un ilgtspējīgas saimnieciskās darbības piemēri, kuri rada darbvietas un pilnveido mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) — galvenā ES ekonomikas virzītājspēka — spējas īstenot uzņēmējdarbību un pētniecību; uzskata, ka kultūras mantojums ir kopīgs un sabiedriska labums, kurš labvēlīgi ietekmē sociālo inovāciju, gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, konkurētspēju un darbvietu izveidi; tādēļ aicina Komisiju, lai tā mudina dalībvalstis ieguldīt kultūras mantojumā un palīdzēt aizsargāt un saglabāt reģionu, valstu un Eiropas kultūras identitāti;
3. uzsver, ka kultūras mantojuma vērtību saglabāšanas veicināšana un to iekļaušana ilgtspējīga tūrisma produktos piesaistīs cilvēkus un palīdzēs nostiprināt vietējo/reģionālo ekonomiku; aicina Komisiju, ņemot vērā kultūras mantojuma ekonomisko nozīmīgumu un saikni starp kultūras mantojumu un ilgtspējīgu tūrismu, kā arī neseno iniciatīvu saistībā ar Eiropas stratēģisko investīciju fondu, izveidot vispusīgu pieeju kultūras mantojuma finansēšanai, piemēram, pievēršoties pilsētu infrastruktūras attīstīšanai, standartizācijas un saskaņošanas pasākumiem, kas nepieciešami celtniecības un rekonstrukcijas mērķiem, un pieminekļu saglabāšanai, paturot prātā to, ka vēsturiskā mantojuma daudzveidība un īpašās iezīmes prasa specifiskus risinājumus un metodes;

4. aicina Komisiju, lai tā Eiropas stratēģisko investīciju fonda (ESIF) un stratēģijas „Eiropa 2020“ pārskatīšanas kontekstā atbalstītu Eiropas kultūras mantojumam veltītus projektus, tostarp arī liela mēroga projektus, kuri būtu vērsti uz darbvietu izveidi visos reģionos, it īpaši jauniešiem, un sekmētu sociālo kohēziju; norāda uz daudzajām priekšrocībām, ko nodrošina ieguldījumi kultūras mantojumā, vairodami Eiropas kultūras mantojumam piemītošo vērtību, un uzsver nepieciešamību finansēšanas nolūkos konsolidēt publiskā un privātā sektora partnerību;
5. aicina Komisiju izvērtēt iespēju ESIF ietvaros atbalstīt tematisku investīciju platformu, ar kuru piesaistīt publiskā un privātā sektora resursus lietišķās pētniecības jomās, kas saistītas ar kultūras mantojuma saglabāšanu un vērtības vairošanu; turklāt norāda, ka joprojām jāturpina nostiprināt integrētu pieeju kultūras mantojumam ESIF ietvaros; tādēļ uzsver, ka ir svarīgi attīstīt sinerģiju starp ES struktūrfondi, pamatprogrammām un citiem kultūras nozarei pieejamiem resursiem; aicina Komisiju uzraudzīt, kā dalībvalstīs integrē kultūras mantojumu vietējās un reģionālās ekonomikas attīstībā, un sniegt tām attiecīgas norādes, lai panāktu, ka tas notiek maksimāli efektīvi un iedarbīgi, un ziņot Parlamentam par ieguldījumiem kultūras mantojumā un panāktajiem rezultātiem;
6. norāda, ka reformētās ERAF regulas nostādnes un it sevišķi integrēta finansējuma principu atsevišķos gadījumos var īstenot, arī atbalstot liela mēroga projektus; tomēr atzīst, ka kultūras jomā ir nepieciešams virzīt un atbalstīt arī maza mēroga kultūras iniciatīvas, kuras ir īpaši nozīmīgas vietējai attīstībai un var nodrošināt ieguldījumu kultūras mantojuma saglabāšanā un veicināt vietējo un reģionālo attīstību un teritorijas sociālekonomisko izaugsmi kopumā;
7. uzskata, ka liela mēroga projekti ir viens no iepriekš minētās integrētās finansēšanas un Eiropas kultūras mantojuma vienreizības novērtēšanas piemēriem, par ko liecina Komisijas tiešā un pastāvīgā iesaistīšanās projektos un to īstenošanas uzraudzībā; uzsver nepieciešamību atzīt to nozīmi kā pirmo posmu ceļā uz starpkultūru dimensiju un Eiropas reģionu vienotību;
8. atzīmē, ka Regulas (ES) Nr. 1301/2013 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir sniegta atsauce uz finansējumu maza mēroga kultūras infrastruktūrām; atzinīgi vērtē minētās regulas 5. panta 9. punkta a) apakšpunktā paredzētās finansēšanas iespējas kultūras pakalpojumiem;
9. atzīmē, ka Komisija, norisinoties sarunām par reģionālajām darbības programmām, kopējo izmaksu robežvērtību šādām investīcijām infrastruktūrās noteica EUR 5 miljonu apmērā (*UNESCO* mantojuma objektiem — EUR 10 miljonu apmērā);
10. konstatē, ka minētā izmaksu robežvērtība, it īpaši atsaukšanās uz kopējām izmaksām, varētu ievērojami ierobežot dalībvalstu spēju finansēt šādus integrētus kultūras mantojuma saglabāšanas un vērtības vairošanas projektus; tomēr norāda, ka kultūras infrastruktūras projektus varētu apvienot ar kultūrizglītības projektiem (pilnībā izmantojot digitalizācijas sniegtās iespējas), MVU projektiem utt., un tad kopējais investīciju apjoms apmērs varētu ievērojami pārsniegt EUR 5 miljonus;
11. aicina Komisiju, lai tā, iepriekš apspriežoties ar dalībvalstīm un reģioniem, apsvērtu iespēju palielināt EUR 5 miljonu apmērā noteikto summu, ņemot vērā iespējamo negatīvo

ietekmi uz dalībvalstu spēju efektīvi izmantot ERAF finansējumu; tādēļ prasa Komisijai, lai tā mudinātu efektīvi kombinēt dažādu fondu resursus kultūras projektu finansēšanai un ieviestu elastīgu pieeju konkrētu projektu gadījumā, kad investīcijas infrastruktūrā pārsniedz EUR 5 miljonu robežvērtību;

12. uzsver, ka ar kultūras mantojumu saistītie ERAF projekti ir praktisks piemērs tam, kā īstenot daudzlīmeņu pārvaldību un sekmīgi piemērot subsidiaritātes principu, un tie veido nozīmīgu daļu no ERAF izdevumiem; uzsver, cik nozīmīgi ir pārrobežu mēroga kultūras projekti, ar kuriem tiek palielināta ekonomiskā un sociālā kohēzija un veicināta integrācija; šajā kontekstā aicina pastiprināt un izvērst finansēšanas atbalsta pasākumus, pamatojoties uz publiskā un privātā sektora partnerības nolīgumiem;
13. konstatē, ka šādi projekti bieži ir labas prakses piemēri integrētu projektu īstenošanā pilsētu teritorijās, un tādējādi tie dod ieguldījumu arī pilsētvides attīstības plāna pilnveidē; uzsver Eiropas kultūras galvaspilsētu iniciatīvas urbāno dimensiju, kas veicina kultūras tīklu attīstību pilsētās un ilgtermiņā atbalsta radošās iniciatīvas, piemēram, attiecībā uz dažādu vietējo un reģionālo kultūras tradīciju identitātes saglabāšanu; turklāt mudina radīt vispusīgus tūrisma produktus, kuru pamatā būtu integrēts attīstības/stratēģijas plāns, un izmantot IKT piedāvātās iespējas, tirgvedības instrumentus un citas novatoriskas metodes, lai palielinātu kultūras mantojuma atpazīstamību;
14. uzskata, ka Izglītības un kultūras ģenerāldirektorātam būtu Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtā (EIT) jāizveido zināšanu un inovācijas kopiena (ZIK), kura būtu paredzēta tieši kultūras mantojuma saglabāšanai, un ka minētajai ZIK būtu nepastarpināti jāatbalsta holistisks skatījums uz pētniecību un inovāciju;
15. atzinīgi vērtē Komisijas ierosmi ieviest projektu rezultātu izplatīšanas platformu *VALOR*, taču aicina Komisiju ievietot šajā platformā arī labas prakses piemērus no kultūras mantojuma jomā īstenojamiem projektiem, kas saņēmuši ERAF atbalstu 2000.–2006. gada un 2007.–2013. gada plānošanas periodā; iesaka veikt tehnisku analīzi, izvērtējot konkrētās metodes portālā ievietojamu datu augšupielādei; vērš uzmanību uz nepieciešamību izveidot vienotu ES datubāzi/portālu, kurā būtu apkopota informācija par visu ES programmu un iniciatīvu finansētajiem projektiem kultūras mantojuma jomā, un aicina Komisiju ieviest vienotu ES datubāzi/portālu potenciālo finansējuma saņēmēju informēšanai par pastāvošajām Eiropas piedāvātajām finansēšanas iespējām;
16. uzskata, ka, īstenojot ilgtspējīgas pilsētu attīstības stratēģijas (Regula (ES) Nr. 1301/2013 (ERAF regula), 7. pants) un sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas (Regula (ES) Nr. 1303/2013 (Kopīgo noteikumu regula), 32. pants), būtu pastiprināti jāpievēršas mantojuma saglabāšanas politikai (it sevišķi ar vēsturiskajiem centriem saistītajai politikai), pārdomātas specializācijas īstenošanai, kā arī mājokļu pielāgošanai klimata pārmaiņu prasībām un jānostiprina IKT piedāvāto iespēju un tirgvedības instrumentu un citu novatorisku metožu izmantojums, tā tiecoties palielināt kultūras mantojuma atpazīstamību;
17. aicina Komisiju iedibināt Eiropas kultūras mantojuma gadu.

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	5.5.2015
Galīgais balsojums	+ : 37 - : 1 0 : 0
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Pascal Arimont, José Blanco López, Franc Bogovič, Victor Boştinaru, Mercedes Bresso, Andrea Cozzolino, Rosa D'Amato, Tamás Deutsch, Anna Hedh, Krzysztof Hetman, Ivan Jakovčić, Marc Joulaud, Constanze Krehl, Martina Michels, Iskra Mihaylova, Andrey Novakov, Mirosław Piotrowski, Stanislav Polčák, Terry Reintke, Liliana Rodrigues, Fernando Ruas, Monika Smolková, Maria Spyragi, Olaf Stuger, Ruža Tomašić, Ramón Luis Valcárcel Siso, Ángela Vallina, Matthijs van Miltenburg, Lambert van Nistelrooij, Derek Vaughan, Joachim Zeller
Aizstājēji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Isabella Adinolfi, Enrique Calvet Chambon, Josu Juaristi Abaunz, Ivana Maletić, Bronis Ropė, Marco Zullo
Aizstājēji (200. panta 2. punkts), kas bija klāt galīgajā balsošanā	Ulrike Trebesius

KOMITEJAS GALĪGAIS BALSOJUMS

Pieņemšanas datums	16.6.2015
Galīgais balsojums	+ : 22 - : 0 0 : 2
Komitejas locekļi, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Dominique Bilde, Andrea Bocskor, Silvia Costa, Mircea Diaconu, Damian Drăghici, Jill Evans, Petra Kammerevert, Rikke Karlsson, Andrew Lewer, Svetoslav Hristov Malinov, Curzio Maltese, Fernando Maura Barandiarán, Luigi Morgano, Momchil Nekov, Michaela Šojdrová, Yana Toom, Helga Trüpel, Sabine Verheyen, Julie Ward, Bogdan Andrzej Zdrojewski, Milan Zver, Krystyna Łybacka
Aizstājeji, kas bija klāt galīgajā balsošanā	Norbert Erdős, Mary Honeyball, Marc Joulaud, Ernest Maragall